

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Sermo iii. pro quarta dominica post Trinitatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

des ne dicat tibi. **D**edice cura teipm. Et illud apli. Qui aliu doces: teipm no doces. **H**eu heu qm multi ppta pcta postponunt

Exemplu in Ciraspa. Patres antiq se mel in quadā congregacione de multoz fratru vita z rebz plurimis detrahendo z iudicādo loquebatur Abbas pō tacebat. Postea pō egressus tollebat saccum ma gnu que impleuit arena: z posuit sup dor sum suu: z in paruo alio sacco misit arenaz aliā z portauit añ se. **V**identes aut frēs iquirebant qd hoc esset. **E**t rñdit di. **I**ste faccus q multa arenā habet pcta mea sunt qm multa sunt. **E**t ecce dimisi ea post dor sum meū: nolēs ea videre: **S**ed ecce pauca delicta pīs mei añ oculos meos posui et crucio. **I**n ipis condēnatis fratre. **S**z certe non oportet sic iudicare: sed magis d peccatis ppijs plangere. **S**icut g dicit Basilus. **I**n his omnibz considerandū est qm testit difficultatē alios iudicare. qz oportet vt primo seipos iudicent z conspiciat qd videt grauisimū oim: qz cum oculos cum cta videat exteriora tñ sup se visu nonyrit. Ita intellectus cū alienū corrigit pctm lē tū est erga ppiōz defectuū pceptionem.

Tertius ar. **A**ud. zc. **L**aveat gynnusēs qz ne aliū iudicet cuz tñ ipe sūr eque vel magis reus sit. **D**icunt em iura. **D**e si milibz sile debet esse iudiciū. **L**ad legem faladiā. l. vl. **E**t de elect. **D**udū. **A**udite. **S**iqs comiserit homicidia multa: z veniat ad iudicē accusans aliuz de vnico furto petens etiā rigore iusticie: nōne merito vituperandus esset z voce ppta condēnād? **E**xpone z applica notando illud Bernar. **M**ulti multa sciunt: z seipos nesciūt: ali os inspiciunt: z seipos deserunt

Sermo. iij. pro quarta dō
minica post Trinitatis.

Estote misere. zc. **I**psa creatura liberabitur a fuitute corruptionis in libertate glorie. **N**ioz dei Ro. viij. **H**ec quippe liberatio fieri nō pōt nisi p misericōdiaz dei q misericōdibz dat. **I**psa g creatura q nunc misericōdiam facit p dei misericōdiam liberabit a triplici miseria. scz

Periculo: um.

Dolorum/ et

Aimozum

De pma. ij. **D**ach. j. **D**e magnis piculis a deo liberati magnifice gratias agimus

Hec dicunt existentes in hierlm celesti.

De scdo **E**sa. xxxv. **G**audū z leticiā obtinebūt z fugiet ois dolor z gemitus. **D**e

tertio **L**eu. xxvj. **A**bsq pauore habitabis in terrayza. **S**alutatio.

Estote zc.

Primus ar. **A**n in oi ope dei simul cō

currant misericōdia et iusticia: **N**on.

Multi iusti in hoc pmiunt seculo. **H**oc at

videt iniustū. **C**ontra **P**s. **U**niversie dñi

miserēdia z pitas. **R**idet **T**ho. j. par.

q. xxj. **N**ecessē est in quolibet dei ope mise

ricōdiā z iusticiā inueniri. **Q**uicqd enim

deus in rebz creatis facit fm puentē or

dine z pportione facit in q consistit rō iu

sticie. **S**p aut diuine iusticie sp psupponit

op misericōdie diuine z in eo fundat. **C**reatu

re em nō debet aliqd nisi ppter aliqd i ea p

existens vel pconsiderari qd ex sola boni

tate voluntatis diuine dependet: z sic saluat

rō misericōdie. **U**n etiā in hoc q iusti puniunt

i h mdo apparet iusticia z misericōdia inqntū

p hmōi afflictiones aliq leuia in eis pur

gant et ab affectu terrenoz exuti in deum

magis erigunt. **H**ec **T**ho. **H**oc etiaz sic

declarat **B**on. i. iij. dis. l. vij. qz omia facit

deus ex affluentē bonitate in q est rō mise

ricōdie: z nihil facit nisi qd deceat boni

tate suā in q apparet rō iusticie. **H**ec **B**o

nauen. **P**ro fun. **P**rima vtiqz cā oim ē

diuina voluntas ita q recte in psona dei

dici pōt illud **I**uuenalis. **S**ic volo: sic iu

beo: sit pro rōne voluntas. **T**ñ sicut dicit

Aristo. j. de celo. **D**eus nihil facit frustra.

Dia em facit ppter suaz pfectionum decla

rationē puta misericōdie z iusticie. **S**ed qrit

An in omni ope zc. **D**ic tñ. vt s. **E**x q con

cludi potest p solatio oim rā diuitū q pau

perū: tā sanoz qz egroz: tā existentū in p

spertate qz aduersitate. qm omnibz offert

miserēdia. **V**os itaqz diuites z q in psperti

tate gaudetis gaudete in dño qm vobis of

ferē misericōdia si pspertate bñ vtimini

Ad hoc quippe de^o ex sua misericōdia de

dit vob bōa tpalia vt sint vze salutē adiu

Domínica. III. post Trínita.

menta sunt reprobis: ita p̄bis sūt ad iūmē
ta p̄tut. Sed heu dolēdū est q̄ mlti abu
tunt q̄ p̄f̄ m̄sdū deū obliuiscunt: p̄ m̄se/
ricordes: avari: festoz violatores zc. **Cō**
solamī etiā vos paupes q̄ penurias rad/
ueritates patimī: qm̄ m̄sdiam suaz yob
offert de. Nā vt d̄t Breg. Misericordit̄
de r̄palē adhibet seueritatē ne etnā iferat
vltionē. **D**igit̄ q̄m̄iseri sunt q̄ sua paup̄ra
te abutunt: furātes: murmurātes: impatien
tes zc. **A**ttēdite q̄so illō Jac. j. **D**e gau/
diū existimate fr̄es cū in varias r̄tatiōes
inciderit. **N**ec mirz: q̄ p̄ paup̄ratē z tri
bulationē mltiplicat̄ merita z fit purga
tio pctōz. **F**igura **L**eo. iij. **F**iliū isrl̄ q̄n/
to maḡ opp̄mebant: tanto maḡis cresce
bant z multiplicabant. **E**xpone notando
illud. j. **P**e. iij. **L**ōicātes ch̄i passiōibus
gaudete: vt i reuelatiōe gl̄ie e^s gaudeatis
exultantes.

Secūdus ar. **I**n p̄ced. zc. **N**ūc dicē/
Si de m̄sdia ad p̄mū h̄nda q̄ no/
bis ē necessaria. **L**egē em̄ h̄ac de i^stuit
vt q̄ miam fecerit/miaz p̄seq̄tur. et q̄ non
fecerit m̄sdiam: nō p̄seq̄tur miaz. **U**n̄ sic
h̄t **D**at. xxv. **I**n iudicio extremo maxie
fiet districta rōnis exactio sup op̄ibz mie.
Un̄ **L**eo papa ser. de appetitōe. **I**n sūmo
iudicio tāti estimabit̄ vt largitat̄ benigni
tas: vt tenacitat̄ impietas: vt p̄ plenitudie
oim̄ p̄tutū: z p̄ sūma oim̄ cōmissōz: z per
vnū malū illi in ignē mittent̄ eternū: et p̄
vnū bonū isti introducent̄ in regnū. **U**n̄
patet q̄ntū deo placeat mia: z q̄ntum sibi
displicet im̄sdia. **U**n̄ p̄uerb. xxij. **F**acere
m̄sdiaz maḡ deo placz q̄ victie. et **O**see
vj. **D**iaz volo z n̄ sacrificiū. **E**st nob̄ autē
duplex misericordia necessaria.

Prima est m̄sdia sp̄ualis cōdonatiōis
Secda ē r̄palis subuentiōis.

In h̄ ser. dicendū de p̄ma. **D**e q̄ **L**oc. iij.
Donātes iuicē vobis m̄ erip̄t̄ siq̄s aduēz
aliquē h̄z q̄relā: sic z d̄ns donauit nobis.
Ad qd̄ etiā p̄tinere videt̄ illō **B**al. vj. **A**
rer alteri onera portate: et sic adi. le. ch̄i.
De h̄mōi at̄ mia cōdonatiōis p̄cpue sūt

Prima ē regl̄a negatiōis (tres regl̄e
Secda est affirmatiōis
Tertia p̄portionis.

Prima dici p̄t negatiōis: q̄ talē **S**i prio
tuo n̄ dimittit̄: nec de^s dimittet tibi. **D**at.

Si n̄ dimiseritis hoibz pctā eoz: nec p̄
vt di. yob pctā v̄ra. **U**n̄ **D**at. xxij. seru^s
nequā nolēs dimittere p̄seruo missus est
in carcerē **E**ed. v. zc. **S**ecda est regl̄a af
firmatiōis **S**i prio dimittis: z d̄ns pctā
tibi dimittet. **S**ecda. **S**i primū nos offē/
dentē placam^s: deū nob̄ recōciliam^s. **A**n
gust. **I**n manibz n̄ris z in n̄ro arbitrio po
sunt de^s vn̄ saluemur. **D**imittit̄ inq̄t z d̄/
mittet tibi. **T**urpis excusatio ar̄ aut nulla
tibi erit in die iudicij cū fm̄ sniam tuā qd̄
fecerz ip̄e patierz. **S**z dices. **Q**uō erit r̄la
illa vera: cū aliq̄n̄ dimittēs vnuz pctm̄ nō
velit deserere alia pctā mortalia: **D**icēdū
q̄ tā in isto q̄ in alijs oibz p̄tutof actibz in/
telligēdū est q̄ sūt boni z meritoz: si fiat
cū debitz circūstātijs. **E**t iō dimissio dz fi
eri p̄t deū z ex charitate: et nō p̄t p̄ces vt
pecūias. **T**ertia r̄la. **Q**uāto largi^s prio
dimittit̄: tāto largi^s de^s dimittet tibi: vicē/
te **U**n̄ **L**u. vj. **E**adē mēsurā. s. charitat̄ q̄
mēsi sue. reme. yo. **P**ōt aut̄ notari triplex
gradus idulgetiē. **P**rima ē largā z bo
na z sufficiens: qm̄ vicz aliquis corde: ore: z
ope idulget. **S**z q̄rit **A**liq̄s idulget cor
de z aio: z i necessitate posito vult subueni
re: nō tñ vult inimico ore colloq̄: an suffi
cir: **N**otādū q̄ duplex ē signū dilectiōis.
Primū est sine q̄ nō p̄t exti^s cogit̄ act^s
interior dilectiōis: in cuius negatiōe apre
apparet signū odiū z rācoris: vt ē recedere
alio adueniēte: p̄tere faciē: negare saluta
tionē: nisi h̄ agat ex iusta cā quā dz intuen
tibz exponere si bono mō fieri p̄t. sic faci
endo peccat mortali. **D**at. v. **S**i salutaue
ritz fr̄es v̄os tm̄ qd̄ apli fa. **N**ōnez et̄n̄icū
h̄ faciūt: **A**d alia aut̄ siḡ nō tenet nisi i cal
su necessitatē. **S**ecda est idulgetia largi
oz: cū offensus subito req̄sit̄ corde: ore: et
ope inimico etiā sibi iniuriāt̄ idulget. **R**o.
xij. **S**i fieri p̄t qd̄ ex vob̄ est cū oibz ho. pa
ce h̄tes. **S**i at̄ fieri n̄ p̄t n̄ facias disco
dias. **I**ō seq̄t̄. **N**ō vosmetip̄os defen. ch. s. z
date locū ire **T**ertia ē largissima z opti
ma: cū. s. offensus on̄ d̄t̄ offēdēt̄ siḡ amo
rose dimissiois. puta si expectādo q̄ ab of
fendēte pctā venia: s. p̄uentēdo h̄uīl: vt
sic fm̄ **L**hry. duplicē gl̄iaz p̄seq̄t̄. q. s. iij.
riā p̄mo pass̄es z idulsi: z qz p̄mo roga
sti. **S**z q̄rit **S**ic̄s. p̄mū odiuit corde tm̄
an debeat ventiam petere. **R**ūder **L**hry.

sup. **D**at. h. q. nō. qz regulariter q̄lis fu-
erit offensa talis dz esse reconciliatio. Est
aut signū maximū amorose dimissionis. qm̄
q̄s offendenti bñ facit vel orat p̄ eo. **E**cce
plum de ch̄is q̄ p̄ crucifixorū orauit. Et
in beato stephano q̄ p̄ lapidantibz genibz
flexis intercessit. vt h̄i Act. vii. iuxta illd̄

Dat. v. **O**rate p̄ p̄seqn. z calū. vos.
Eritus ar. **A**ud. zc. **V**idete q̄ ne p̄
pter misericōdie defectū p̄uenim̄i misericōdia. ma-
xime cū remittendū modicā culpā remissi-
onē obtinere possit magnorū pctōz. **L**ex
de qd̄ finis ē artēdēd̄. **L**. de no. co. cōpo.
l. j. **E**t fines mandati diligēt̄ sunt obser-
uandi. **D**e officio z p̄tate iudicis delegati
Cum olim. **A**udite. **Q**uis oim̄ vīm nō li-
beter remitteret alicui in unā alape si illo
pacto possit apud regē obtinere veniā de
attentata regis p̄ditōe p̄pter quā ē dign̄
morte. **E**xpone z applica/ notando illud
Ecc̄. xxvij. **R**elinq̄ p̄mo nocenti tibi: z
sic deprecanti tibi pctā soluent. hō homi-
ni seruat irā z a deo zc.

**Sermo. v. p̄ dñica. liij. post
Trinitatis**

Hortate mise.

Rz. **I**pi itra nos gemim̄? **R**o.
vij. vt sic ad misericōdiam pueniā/
mus. **G**emunt aut iusti intra se ex triplici
causa. vtz

Ex meozia dñice passionis
Ex angustia interne cōpunctiōis.
Et ex misericōdia fraterne cōpassiōis
De p̄mo Bern̄. **N**on ē de corpe q̄ non do-
let cū capite. **D**e sc̄do **P**s. **L**auabo p̄ sin.
no. lec. m. lachry. me. s̄tra. meū rigabo. **D**e
tertio **R**o. xij. **F**lere cū fien. **S**alutatio
Estote zc.

Rim̄ ar. **A**n diuina misericōdia trāscēdat
iusticiā? **N**ō. qz sunt idē realit̄. **C**ōtra
Jac. ij. **M**iscōdia superaltat iudic. **R**is̄.
Notandū q̄ diuine p̄fectiones p̄nt consi-
derari in se/ vel q̄ntū ad connotatū. **S**i in
se sunt cōles cū sint idē realiter z identice.
licz formalr differant fm̄ **S**co. vij. dist. j.
Si quantū ad connotatū: vna excedit aliā
sic sc̄ia potentia: z potētia voluntarē. **H**oc
supposito dī. **S**co. xxij. dī. liij. q̄ misericōdia su-

peraltat iudiciū. **P**ctā ei semel dimissa nū-
q̄ imputant. bona vō p̄ pctm̄ mortale mor-
tificate aduentente gr̄a viuificāf ex sumā
miscōdia. **H**ec p̄ r̄sione. **P**ro fundamen-
to boni p̄ncipis ē tardiorē eē ad penāz ve-
lociorē ad p̄m̄ia. **Q**uidi? in epl̄is. **S**ed pi-
ger ad penas p̄nceps ad p̄miā velox/ q̄q̄
dolet quotiens cogit esse ferox. et **S**enec̄.
de bñfi. **N**ihil intelligit gl̄iosius p̄ncipe
impune lesō verēcundia peccandi facit cle-
mentia regent̄. hoc q̄ maxie spectat ad sū-
mū p̄ncipe plus vici vti misericōdia q̄ iusti-
cia. **C**um q̄ q̄rit **A**n misericōdia. **D**ic r̄n. vt s̄.
Et q̄ concludē p̄solāone pctōz si pctā de-
ponere velint **S**ap. xj. **V**isereis oim̄ dñe
qm̄ o. po. vissi. pctā hoim̄ p̄pter p̄niam et
parcēs illis pctis oibz qm̄ tua sūt q̄ amas
anias. **A**rtēdite miseri pctōres: p̄uri: blas-
phemi zc. **M**aias vilipendit̄ q̄s dñs sic dī
ligit. **R**euertimini ait dñs (**E**zech. xvij.)
z uiuite. qz vici si ad deū conuersi fuerit̄: p̄
suā misericōdiam vos reparabit ad vitā. **S**i
gura. ij. **P**aral. xxij. **D**anasses post ml̄
ta flagitia in babilōne duct̄ est vinc̄? qui
postq̄ coangustatus ē orauit dñm: p̄niam
agens: z reduxit eum dñs in hierl̄m in re-
gnū suū. **E**xpone. **D**anasses interpretatur
obliuio z siḡ pctōre q̄ deū obliuiscit̄ z du-
cit in p̄fusione magnā p̄ exaggerationem
pctōz. s̄z si p̄niam agat reducit ad pacē cō-
scientie q̄ signat̄ p̄ hierl̄m q̄ interpretat̄ visio
pacis **E**zech. xvij. **S**i impi? egerit p̄niaz
zc. vita uiuet zc.

Secund̄ ar. **I**n p̄ce. zc. **N**unc de sc̄da
q̄ est misericōdia r̄p̄alis subuentiōis q̄
est duplex. vtz subuentio operose obscuri-
onis z amorose elargitiōis. **I**n hoc autē
fm̄one dicendū de p̄ma q̄ est triplex

Prima visitationis.
Sec̄da receptionis.
Tertia sepelitionis.
Prima igit̄ est obscuritio visitationis. s̄ in
firmorū incarceratorū z eos p̄solādo **E**cc̄.
vij. **N**ō te pige. visi. infir. **E**t his ei i dile.
fir. **I**n dilectiōe in quā dei z p̄mi. **U**n̄ et
ch̄is tale obsequium sic acceptat qm̄ sibi fa-
ctū **D**at. xxv. **I**nfirm̄? fui z visitast̄ me.
De incarceratis aut dī **H**eb. xij. **D**emē-
rote vinc̄torū tanq̄ simul vinc̄ti. **S**ic fac e-
bat robias q̄ vt legit **T**ob j. pergebat per
oēs q̄ erant in captiuitate z monita salu-
m m 3